

Vergaderjaar 2008–2009

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 750

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 december 2008

Het doet mij genoegen u hierbij aan te kunnen bieden de kabinetsreactie op het wetgevings- en werkprogramma 2009 van de Europese Commissie.

In de kabinetsreactie en de bijbehorende annex wordt als vorig jaar een appreciatie gegeven van de strategische oriëntatie van het wetgevings- en werkprogramma van de Commissie.

De geselecteerde initiatieven zijn onderverdeeld in twee lijsten: een Lijst A met een twaalfstal initiatieven, die voor Nederland mogelijk van groot belang zullen zijn (vanwege bijvoorbeeld politieke en/of maatschappelijk belang, relatief grote financiële gevolgen, complexiteit van implementatie) en een Lijst B met een dertiental initiatieven die thans weliswaar niet tot absolute prioriteit bestempeld worden, maar die niettemin om verschillende redenen speciale aandacht verdienen. Op deze lijsten zijn ook (lopende) initiatieven opgenomen, die niet zijn genoemd in het Commissie programma voor 2009, maar door het kabinet voor Nederland wel van belang worden geacht.

Onderstreept dient te worden dat het om een eerste appreciatie en selectie gaat, merendeels gebaseerd op vrij summere informatie van de Commissie. De afzonderlijke appreciaties van de initiatieven van zowel Lijst A als Lijst B, waarbij overigens waar relevant en mogelijk, ook maatschappelijke actoren betrokken zijn geweest, hebben een voorlopig karakter. In de loop van 2009 zullen de contouren van de te verwachten Commissievoorstellen scherper worden en zullen de eerste oordelen aangevuld of gewijzigd kunnen worden. Voorts kan opgemerkt worden dat de aangekondigde initiatieven die niet werden geselecteerd voor opname in deze appreciatie, uiteraard niet uit het vizier van het kabinet verdwijnen. Nederland zal ook bij de verdere vormgeving en uiteindelijke bespreking van deze initiatieven een actieve rol wensen te spelen.

Het kabinet ziet uit naar het notaoverleg op 15 december aanstaande om met uw Kamer van gedachten te wisselen over het wetgevings- en werkprogramma van de Europese Commissie en de kabinetsreactie.

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

Algemeen deel

Inleiding

Het kabinet verwelkomt het wetgevings- en werkprogramma van de Europese Commissie. Het programma, dat op 5 november 2008 werd gepubliceerd, biedt een goede gelegenheid om in een vroeg stadium kennis te nemen van de initiatieven van de Commissie en om hierover, mede afgezet tegen de Nederlandse prioriteiten voor 2009, met het parlement van gedachten te wisselen.

De reguliere verkiezingen voor het Europees Parlement op 4 juni aanstaande en de afloop in 2009 van het mandaat van de Europese Commissie zelf, drukken uiteraard beide een sterke stempel op het karakter van dit Commissieprogramma.

Daarnaast heeft de financiële crisis van afgelopen zomer als verwacht een bepalende invloed gehad op de prioriteiten van de Commissie voor 2009. Het kabinet apprecieert de snelle en adequate reactie van de Commissie op de financiële ontwikkelingen en op de besluitvorming in Europese Raad en Raad van Ministers.

Omdat het mandaat van deze Commissie in het najaar van 2009 afloopt wordt verwacht dat de Commissie alleen in de eerste helft van 2009 het wetgevingsprogramma actief zal sturen en bevorderen.

Als gevolg van bovenstaande is het voorgestelde wetgevingsprogramma voor 2009 relatief kort en heeft de Commissie geen echt nieuwe initiatieven in het vooruitzicht gesteld met uitzondering van voorstellen met betrekking tot de gevolgen van de financiële en economische crisis. De Commissie benadrukt in het document in 2009 prioriteit te willen geven aan de afronding van de strategische langetermijninitiatieven voor klimaat, energie, sociaal beleid en migratie. Daarmee is dit programma te kenschetsen als voornamelijk een vervolg op het wetgevingsprogramma voor 2008.

Naast de completering van de strategische pakketten en de voorstellen samenhangende met de financiële crisis legt de Commissie ditmaal veel nadruk op de communicatie met de Europese burger, mede in het licht van de komende Europese verkiezingen. Voorts onderstreept de Commissie in dit programma andermaal het voortdurende belang van betere regelgeving.

De Commissie voegt drie bijlagen toe, waarin zij «strategische initiatieven» (12), «prioritaire initiatieven» (37) en 33 «vereenvoudigingsvoorstellen» (bijv. samenvoegingen van bestaande richtlijnen) voor 2009 presenteert. Een derde bijlage omschrijft 20 voorstellen voor terugtrekking van bestaande, maar overbodig beoordeelde, voorstellen voor wetgeving.

Prioritaire aandachtsgebieden.

De door de Commissie geformuleerde prioritaire aandachtsgebieden voor 2009 zijn:

Groei en banen.

Voor 2008 waren groei en banen eveneens prioriteiten, maar toen in het kader van een mogelijke verfijning van de Lissabon-strategie met het oog op de uitdagingen van de globalisering en ter verbetering van levenskwaliteit, vergroting van flexibiliteit en sociale zekerheid. De Commissie keert nu terug naar de meer fundamentele voorwaarden voor de groei,

wijst op behoud van stabiliteit en hervatting van duurzame groei. In diezelfde context en ter bestrijding van de financiële crisis, onderstreept de Commissie de betekenis van de interne markt en haar eigen rol als beschermer van de mededingingsvoorwaarden, van de douane-unie en als *honest broker*. De Commissie verzekert dat ze zal streven naar een gemeenschappelijke Europese benadering in de internationale besprekingen over de economische crisis. Het kabinet zal de Commissie in dit voornemen zeker willen ondersteunen en zal in dit verband ook alert willen blijven en waar nodig de aandacht van de Commissie vragen voor een evenwichtige benadering van staatssteun.

De Commissie noemt voor actie ten behoeve van groei en banen in 2009 enkele fasen en beleidsvelden:

In de eerstvolgende fase van besluitvorming ziet de Commissie een noodzaak voor herziening van de regelgeving voor de financiële markten en diensten, dat wil zeggen snelle aanvaarding van de maatregelen die de Commissie najaar 2008 al voorlegde inzake de kapitaalvereisten, depositogaranties en *credit rating agencies*.

In een tweede fase, aldus de Commissie, zal aandacht gegeven moeten worden aan het op peil brengen van de regeling van het toezicht op en de transparantie van alle belangrijke financiële actoren en (kapitaal)investeerders, met inbegrip van *hedge funds*, aandelenhandel, bonussenbeleid en de derivatenmarkt.

Op de derde plaats noemt de Commissie de voortgezette uitvoering van de Lissabon-strategie, in het bijzonder voor het Midden- en Kleinbedrijf (MKB), voor beroepsopleidingen en investeringen in onderzoek en ontwikkeling.

In het kader van de actualisering van de interne marktvoorwaarden denkt de Commissie voorts vooral aan maatregelen ten behoeve van consumenten, aanpassing van belastingssystemen en het functioneren van sectoren als die voor farmaceutische producten. Dit alles mede in het belang van de Europese burgers. De Commissie laakt hierbij het nog steeds ontbreken van een kosteneffectief Europees patent.

Het kabinet kan zich in algemene termen goed vinden in deze Commissie benadering en verwacht daarnaast, ofschoon de Commissie dit niet opvoert in het programma, dat in de eerste helft van 2009 belangrijke besluiten genomen moeten worden met het oog op de liberalisering van de elektronische communicatiemarkt van de EU, de verlaging van de tarieven voor mobiel internationaal bellen, sms'en en internetten (*roaming*), en om Europa voor te bereiden op het internet van de toekomst.

De Commissie acht in tijden van economische crisis continuering van de «Sociale Agenda voor Kansen, Toegang en Solidariteit» eens te meer van belang. De Commissie vermeldt daarbij de jeugd strategie, wederom de beroepsopleidingen, maar ook voorstellen voor antidiscriminatie en voor verzoening van werk- en familielevens.

2009 is tenslotte ook het «Jaar van de Creativiteit en Innovatie», waarvoor de Commissie contacten van universiteiten met bedrijfsleven wil stimuleren.

Nieuwe voorstellen in 2009 over de aanpassing van de Lissabon-strategie voor de periode ná 2010 kunnen volgens het kabinet een uitgelezen kans bieden om aan te geven dat binnen de EU ook ná 2010 duurzame groei en meer banen belangrijke doelstellingen blijven. Dit mede in het licht van de vergrijzing en de globalisering. Het kabinet formuleert in 2009 een standpunt over de vormgeving van de Lissabon-strategie ná 2010 rekening houdend met het advies van de Sociaal-Economische Raad dat in 2009 zal worden gevraagd.

Klimaat en energie.

In de Staat van de Unie van 16 september jl. wees het kabinet al op de essentiële verbinding komend jaar, in de aanloop naar de klimaatop in Kopenhagen, tussen het eigen Europese klimaatbeleid en de inzet van de Unie in de internationale onderhandelingen over een klimaat akkoord. De Commissie geeft aan dat de klimaatop in Kopenhagen een belangrijke prioriteit is in het werkprogramma. Ook in het wetgevingsprogramma voor 2009 op dit gebied wil de Commissie een hoog ambitieniveau handhaven, teneinde de geloofwaardigheid van de EU als leider van de internationale inspanning te waarborgen. Het kabinet steunt deze ambitie evenals de stelling van de Commissie dat de huidige economische en financiële onzekerheid niets afdoet aan de noodzaak voor klimaatbeleid. Maatregelen om de vraag op dit gebied te stimuleren zouden nu, zoals de Commissie terecht schrijft, het best kunnen worden genomen in het kader van programma's voor bevordering van groene technologie en energiebesparing. Het kabinet is verheugd met de toenemende aandacht van de Commissie voor schone, energie-efficiënte, innovatieve, groene technologie ontwikkeling, om «vergroening» van de Europese economie te stimuleren. Dat sluit goed aan bij de initiatieven van het kabinet, zoals duurzaam inkopen, vergroening van het fiscale stelsel, extra impulsen voor milieu-innovatie en het werkprogramma «schoon en zuinig» en de overheidsvisie op de *Biobased Economy* in de Energietransitie (TK 29 2575 nr.16).

Voor de verbetering van de Europese energiezekerheid ziet de Commissie haar *Strategic Energy Review* als centrale opdracht. In dat verband moeten volgens de Commissie aspecten als energiebesparing, voorraadmanagement, verbetering van de netwerkaansluiting tussen de oude en nieuwe lidstaten en diversificatie van de energievoorziening worden aangepakt. De focus van de Commissie is de betere gas- en elektriciteitsmarkt integratie. Aangezien de Commissie reeds in 2008 voorstellen heeft gedaan ten aanzien van *Strategic Energy Review*, zijn deze niet in de lijst van de strategische initiatieven voor 2009 opgenomen. Genoemde voorstellen zullen in de komende jaren tot nieuwe wetgeving leiden. Zoals in de Staat van de Unie ook nog eens herhaald, blijven voor het kabinet de versterking van de energievoorzieningszekerheid en het functioneren van de interne energiemarkt de speerpunten.

De Commissie onderstreept in vrij algemene bewoordingen het belang van duurzaamheid en kondigt een reflectie op de toekomst van de duurzaamheidsstrategie aan. Daarnaast wordt een aantal specifieke initiatieven genoemd, te weten de EU-strategie voor de Baltische zee regio, een duurzamer visserijbeleid in de context van het geïntegreerde maritieme beleid van de EU en de uitvoering van de *health check* in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Betere regelgeving.

Het kabinet hecht grote waarde aan het prioritaire belang dat door de Commissie wordt toegekend aan betere regelgeving, als integraal onderdeel van het communautaire beleid. Mede door de huidige economische situatie in Europa wordt het belang van betere regelgeving eens te meer benadrukt. In Nederland is en blijft minder en betere regelgeving ook een prioriteit.

Het Commissieprogramma voor 2009 biedt opnieuw de mogelijkheid kennis te nemen van de voornemens van de Commissie voor wetgevingsinitiatieven op Europees niveau. Kabinet en parlement kunnen daardoor tijdig de Commissie-initiatieven beoordelen vanuit Nederlands perspectief en afwegingen maken tussen de wens naar grotere bestuursefficiëntie, Nederlandse bestuurlijke en politieke belangen en de noodzaak van internationale actie.

Belangrijke doelstelling bij deze afweging blijft volgens het kabinet de vermindering van de administratieve lasten voor bedrijfsleven en burgers. Het kabinet verwelkomt daarom de toevoeging aan het Commissieprogramma van een lijst met voorstellen voor vereenvoudiging van wetgeving en een lijst met in te trekken wetgeving.

In haar derde *Strategic Review of Better Regulation* zal de Commissie verslag doen van de ontwikkeling van drie belangrijke instrumenten van het Betere regelgevingprogramma van de Commissie: administratieve lastenvermindering, het *impact assessment* systeem en het vereenvoudigingsinitiatief.

Ook met betrekking tot staatssteun wil de Commissie maatregelen treffen die tot vereenvoudiging en meer efficiëntie zullen leiden.

De genoemde *Strategic Review* zal vaststellen in hoeverre de 25% reductiedoelstelling voor 2012 wordt gehaald; de Commissie zal in 2009 ook nieuwe reductievoorstellen willen doen, mede op basis van het werk van de *High Level Group of Independent Stakeholders on Administrative Burdens*. Het is cruciaal dat de Commissie concrete reductievoorstellen in de strategische evaluatie opneemt, die vanaf 2009 geïmplementeerd zullen worden. Dit niet alleen om de Europese reductiedoelstelling te halen, maar vooral ook om de nationale reductiedoelstelling van 25% minder administratieve lasten voor bedrijven te helpen halen.

Aan de herziening en verbetering van het *impact assessment* systeem werd in het kader van een EU brede consultatie afgelopen zomer ook door het kabinet en de decentrale overheden een bijdrage geleverd.

Zoals bekend toetst het kabinet ook in het kader van de procedure «Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen»(BNC) en bijbehorende fiches voor het parlement, ieder nieuw commissie-initiatief niet alleen op de subsidiariteits- en proportionaliteitsaspecten, maar ook op de mogelijke lasten die het initiatief voor bedrijfsleven en burgers in Nederland met zich mee zou kunnen brengen.

Europa in de wereld.

Ook in 2009 zal een groot aantal internationale conferenties en onderhandelingen plaatsvinden waarin de Europese Unie zo niet een leiderschapsrol dan wel een zware of doorslaggevende rol zal kunnen spelen. De Commissie ziet hierbij voor zichzelf binnen en buiten de EU terecht een centrale functie weggelegd. Voor de bestrijding en indamming van de gevolgen van de financiële crisis zou 2009 zelfs een cruciaal jaar kunnen worden met ook hier een onmisbare bijdrage, bijvoorbeeld met het oog op noodzakelijke wetgeving, van de Commissie.

Het kabinet neemt kennis van het overzicht van onderwerpen waaraan de Commissie volgens haar programma in 2009 bijzondere aandacht wil schenken en plaatst daarbij de volgende kanttekeningen.

De Commissie plaatst de toetredingsonderhandelingen met Kroatië en Turkije hoog op de agenda. Terecht stelt de Commissie dat een consistente implementatie van de uitbreidingsstrategie van 2006 belangrijker is dan ooit. Uitgangspunt van deze strategie is dat het tempo van toenadering tot de EU afhankelijk is van de mate waarin de noodzakelijke hervormingen in de individuele landen worden doorgevoerd. Daarbij wordt ieder land op zijn eigen merites beoordeeld.

Desondanks gaat de Europese Commissie in de optiek van het kabinet soms té snel. De Commissie merkt in haar programma bijvoorbeeld op dat de «onderhandelingen met Kroatië een beslissende fase» ingaan.

Nederland zal zich bij de behandeling in Raadskader dan ook verzetten tegen het noemen van het door de Europese Commissie gesuggereerde jaartal 2009 voor nieuwe stappen in het toenaderingsproces van Kroatië en Servië tot de EU. Het noemen van dit jaartal staat in de visie van Nederland op gespannen voet met de geest van de uitbreidingsstrategie. De ervaring leert bovendien dat het vroegtijdig noemen van streefdata in het onderhandelingsproces de druk vermindert om tijdig de noodzakelijke hervormingen door te voeren. Net als de Commissie is Nederland van mening dat Turkije het hervormingsproces weer zo spoedig mogelijk op de rails moet zetten en werk moet maken van de implementatie van het Ankara Protocol.

Nederland hecht er sterk aan dat de Unie zelf – ook institutioneel – in staat is nieuwe leden te verwelkomen. Het heeft dan ook de voorkeur dat het Verdrag van Lissabon in werking is getreden voor de eerstvolgende uitbreiding van de Unie. Dit laat onverlet dat het EU-perspectief van de kandidaatlidstaten en potentiële kandidaatlidstaten overeind blijft; indien zij voldoen aan alle gestelde criteria, zal de EU niet terugkomen op eerder gedane toezeggingen.

Overigens onderstreept het kabinet de noodzaak van een gedegen aanpak van de informele economie in de kandidaatlidstaten.

In de Staat van de Unie heeft het kabinet onderstreept dat het zich zal blijven inzetten voor het verder vergroten van de slagvaardigheid van het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid en zal blijven streven naar een effectief multilateralisme, eerbiediging van het internationale recht en de mensenrechten. De flankerende en ondersteunende rol die de Commissie hierbij kan spelen op bijvoorbeeld het vlak van de internationale handel en ontwikkelingssamenwerking is essentieel. In dit verband hecht het kabinet voor 2009 vooral prioriteit aan het opbouwen van een vruchtbare relatie met de nieuwe regering van de Verenigde Staten – niet in de laatste plaats in verband met de handelsronde en de klimaatbesprekingen- en aan voortgezet overleg met de ontwikkelingslanden mede ten behoeve van het bereiken van de Millennium ontwikkelingsdoelen. Dit geldt eveneens voor de lopende onderhandelingen in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Succesvolle afsluiting van deze *Doha Development Round* in de WTO zal het gezag van de organisatie versterken en marktkansen scheppen voor ontwikkelingslanden, maar ook voor Nederlandse bedrijven. De topontmoeting van de G-20 landen te Washington op 15 november jongstleden concludeerde dat voltooiing van deze ronde een belangrijk onderdeel is van de strategie die moet leiden tot herstel van de wereldeconomie. Protectionisme is niet de oplossing. Parallel en ondersteunend aan het multilaterale traject zal de Commissie voortgaan met onderhandelingen over de bilaterale vrijhandelsovereenkomsten, waarover de Commissie nu onderhandelt met onder andere Zuid-Korea, India en ASEAN-landen.

De lopende agenda.

Hierboven werd al gewezen op de voorrang die de Commissie in 2009 wil geven aan het afronden van de belangrijke strategische pakketten die ze in 2007 en 2008 presenteerde. Zowel in deze pakketten, maar ook op andere beleidsgebieden, zoals die voor milieu, transport, gezondheidszorg en dierenwelzijn is sprake van doorlopende onderhandelingen over belangwekkende voorstellen die een sleutelfunctie kunnen hebben in de algemene beleidsontwikkeling. Een aantal van deze en hieronder vermeldde onderwerpen worden door het kabinet gemist in de door de Commissie opgesomde prioriteiten voor 2009.

Zo wil het kabinet in het kader van het herstel van de economische bedrijvigheid en handel bijzondere aandacht schenken aan de implementatie van de Europese *Small Business Act* en de voortgang van de WTO-onderhandelingen. Ook de verdere onderhandelingen over het pakket voor duurzaam consumeren en produceren en industriebeleid (SCP/SIP) acht het kabinet van belang.

Op de lopende transportagenda verwacht het kabinet verder overleg over de voorstellen met betrekking tot de totstandkoming van een gemeenschappelijk Europees luchtruim, de ontwikkeling van het Europees satellietnavigatiesysteem Galileo (inclusief toepassingen) en de bevordering van het goederenvervoer per spoor in Europa.

Wat het Europees milieubeleid aangaat ziet het kabinet de duurzaamheidsinitiatieven van de Commissie met belangstelling tegemoet, en ziet daarbij met name samenhang tussen de begrotingsherziening van de duurzaamheidsonderwerpen, de financieringsstrategie hiervan mede in het licht van de kredietcrisis, en het verbinden van duurzaamheid aan de Lissabonstrategie. Daarnaast heeft ze aandacht voor ecologische innovatie.

Het kabinet wijst hierbij ook op de aanstaande evaluatie van de voortgang bij het realiseren van de biodiversiteitdoelstelling voor 2010, ter voorbereiding van een door de volgende Commissie te presenteren herziening van de algemene biodiversiteitdoelstelling ná 2010. In dit kader zal Nederland aandacht bepleiten voor de implementatie van de Vogel- en Habitatrichtlijnen, in het bijzonder voor het verkennen van mogelijkheden om de effectiviteit en efficiëntie van de uitvoering van die richtlijnen te verbeteren.

In de opsomming in het werkprogramma van de Commissie mist het kabinet de herziening van de drinkwaterrichtlijn. Daarnaast constateert het kabinet dat in het werkprogramma geen voornemen staat om uitvoering te geven aan het gestelde in artikel 11 van richtlijn 2002/49 inzake de evaluatie en de beheersing van omgevingslawaai. De eerste resultaten van de geluidskaarten wijzen er echter op dat op het punt van harmonisatie en de doorwerking naar de richtlijnen geluidsemisatie behoefte bestaat aan evaluatie van de richtlijn. Zij verzoekt de Commissie dan ook de werkzaamheden zoals bedoeld in artikel 11 van richtlijn 2002/49 zo spoedig mogelijk uit te voeren.

Ook de reeds in het vorige werkprogramma aangekondigde presentatie van het «Witboek klimaat adaptatie» wordt niet genoemd door de Commissie, maar is van belang voor het Europees milieubeleid in 2009.

Ten behoeve van energiebesparing in de gebouwde omgeving meent het kabinet dat de voorgestelde richtlijn «energieprestaties van gebouwen» een bijdrage kan leveren aan het halen van de energiedoelstellingen van het klimaatverdrag. Vanwege de complexiteit en toegenomen reikwijdte van deze richtlijn zullen de onderhandelingen komend jaar over de herziening van de richtlijn de nodige aandacht vragen, waarbij het kabinet vooral zal willen letten op de toepassing van het proportionaliteitsbeginsel en de gevolgen voor de administratieve lasten.

Voorts zijn de territoriale cohesie voorstellen een permanent aandachtspunt voor Nederland, met name voor de decentrale autoriteiten. In februari 2009 wordt de consultatiefase over het groenboek territoriale cohesie afgerond. De verdere Europese gang van zaken rond territoriale cohesie wordt dan ook met belangstelling gevolgd.

Op het terrein van de gezondheidszorg wordt gewerkt aan de totstandkoming van de richtlijn voor patiëntenrechten in geval van grensoverschrij-

dende gezondheidszorg. De onderhandelingen over deze belangrijke richtlijn lopen ook in 2009 nog door en zullen de nodige aandacht krijgen van het kabinet. Het richtlijnvoorstel voor orgaandonatie was voor 2008 voorzien, maar zal naar verwachting pas in 2009 verschijnen. Gezien het grote belang van orgaandonatie zal het kabinet de ontwikkelingen op dit dossier ook in 2009 de volle aandacht geven. Tenslotte zal ook het eerder genoemde farmaceutisch pakket pas in 2009 verschijnen. Vooral de afspraken die in dat kader gemaakt zullen worden over de mogelijkheden voor reclame voor geneesmiddelen zullen nauwkeurig gewogen moeten worden.

Betreffende de uitvoering van het communautaire actieplan voor de bescherming en het welzijn van dieren 2006–2010 zal de Commissie in 2009 initiatieven nemen ter verbetering van dierenwelzijn. Te denken valt aan verbeterde waarborgen voor de bescherming van dieren tijdens het transport en bij het doden, maar ook bij etikettering voor dierenwelzijn.

Het Europa van de burger.

In de Staat van de Unie stond de regering reeds uitgebreid stil bij de betekenis van goede Europa-communicatie en een realistische publieke beeldvorming van de EU.

Het Commissieprogramma voor 2009 lijkt daaraan verder te willen bijdragen. Dit wordt mede ingegeven door de aanstaande verkiezingen voor het Europees Parlement. Het kabinet onderstreept echter nogmaals dat opbouw en onderhoud van het maatschappelijk draagvlak voor de Unie een doorlopende opdracht is. Daarom verwelkomt de regering de aandacht die de Commissie ook nu vraagt voor onderwerpen als migratie, rechtsbescherming in het algemeen, rechten van consumenten, interne markt voordelen voor consumenten (verlaging tarieven voor mobiel internationaal bellen, sms'en en internetten), gezondheid en veiligheid.

Andere onderwerpen die de Commissie op haar werkprogramma heeft staan en direct relevant zijn voor de burger zijn de uitwerking in concrete voorstellen van het migratiebeleid en de ontwikkeling van een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, als vervolg op het zgn. Haags Programma. Belangrijk zijn in dit verband de voorstellen die de Commissie wil doen om de wederzijdse erkenning met betrekking tot straf en burgerlijke rechtszaken uit te strekken naar veroordelingen, procedurele rechten en erfrecht. Het kabinet ondersteunt deze benadering. Ook acht het kabinet het van belang dat de EU alert blijft op en effectief beleid en maatregelen blijft ontwikkelen tegen mensenhandel, *cybercrime* en terrorisme.

Voor de communicatie met de burger in 2009 selecteert de Commissie twee centrale onderwerpen, te weten de verkiezingen voor het Europees Parlement en de klimaatconferentie in Kopenhagen, uiteraard mede in verband met de leidende rol die de EU in deze conferentie zal spelen. Daarnaast wil de Commissie de 20e verjaardag van de val van de muur en het eerste lustrum van de grote uitbreiding van de Unie in 2004 aangrijpen om nadruk te leggen in de communicatie op de gemeenschappelijke waarden van democratie, vrijheid en solidariteit, die de 27 lidstaten binden.

Een onderwerp dat recent is toegevoegd, maar nog niet in het werkprogramma van de Commissie staat, is communicatie over de Europese aanpak van de kredietcrisis. Dit onderwerp is ook voor het kabinet van prioritaire betekenis, aangezien het de burgers direct raakt, en Europa beschermt tegen grote(re) gevolgen van de crisis.

Het kabinet sluit zich graag aan bij deze visie van de Commissie, waarvan met name de nadruk die de Commissie legt op de Unie als een gemeen-

schap van waarden, maar ook als normale factor in de politiek, de media, de zakenwereld en het onderwijs.

ANNEX bij kabinetsreactie.

Deze annex bevat een eerste appreciatie van het kabinet van een aantal in het werkprogramma van de Commissie voor 2009 opgenomen nieuwe initiatieven. Het betreft initiatieven van zowel wetgevende als, dit jaar overwegend, niet-wetgevende aard, die afkomstig zijn uit de bijlage 1 («Strategische initiatieven» en «Prioritaire initiatieven») en bijlage 2 («Lijst van vereenvoudigingsinitiatieven») bij het werkprogramma van de Commissie.

De geselecteerde initiatieven zijn onderverdeeld in twee lijsten.

Lijst A bevat initiatieven die, naar het kabinet thans voorziet, voor Nederland mogelijk van groot belang zullen zijn. Daarbij kan gedacht worden aan een aanmerkelijk politiek en/of maatschappelijk belang, relatief grote financiële gevolgen, te voorziene complexiteit van implementatie (bijvoorbeeld vanwege noodzakelijke aanpassing van reeds bestaande nationale regelgeving).

In Lijst B zijn de initiatieven vermeld die thans weliswaar niet als hoogste prioriteit bestempeld worden, maar niettemin om verschillende redenen speciale aandacht lijken te verdienen. In lijst B zijn ook een aantal (lopende) initiatieven vermeld die niet genoemd werden door de Commissie, maar die het kabinet als prioriteit beschouwt.

Overigens dient onderstreept te worden dat het hier een eerste selectie en appreciatie betreft, in vele gevallen slechts gebaseerd op fragmentarische informatie over de bedoelingen van de Commissie. De afzonderlijke appreciaties, waarbij overigens waar relevant en mogelijk ook maatschappelijke actoren betrokken zijn geweest, hebben dan ook een voorlopig karakter. Naarmate de tijd vordert zullen de contouren van de te verwachten Commissievoorstellen scherper worden en zullen de eerste oordelen aangevuld of geamendeerd kunnen worden. Voorts kan opgemerkt worden dat de aangekondigde initiatieven die niet werden geselecteerd voor opname in deze eerste appreciatie daarmee niet vanzelf uit het vizier van het kabinet verdwijnen. Zoals altijd zal Nederland ook bij de verdere vormgeving van en uiteindelijke besprekingen over deze initiatieven een actieve rol spelen.

Omwille van de overzichtelijkheid wordt in deze annex per lijst zo veel mogelijk de volgorde aangehouden waarin de genoemde initiatieven in het Commissiewerkprogramma zijn opgenomen, hetgeen niet geldt voor de voorstellen die het kabinet vanuit de lijst van de Commissie voor «prioritaire initiatieven» naar de Nederlandse Lijst A heeft overgebracht.

Lijst A. Initiatieven met een mogelijk groot belang voor Nederland

1. Lissabon-strategie voor groei en werkgelegenheid.

De Commissiemededeling geeft, zoals in vorige jaren, een beoordeling van de voortgang met de Lissabon-strategie voor groei en werkgelegenheid, inclusief een voorstel voor nieuwe aanbevelingen en aandachtspunten voor de lidstaten. Daarnaast zal de mededeling voorstellen bevatten voor de Lissabon-strategie ná 2010, een onderwerp dat besproken zal worden tijdens de Voorjaarsraad 2010. De huidige Lissabon-strategie voor groei en werkgelegenheid loopt namelijk in 2010 af. De Europese Raad van maart 2008 heeft reeds benadrukt dat de EU zich ook ná 2010 moet blijven inzetten voor structurele hervormingen, duurzame ontwikkeling en sociale cohesie om de vooruitgang die is geboekt dankzij de hernieuwde Lissabon-strategie te bestendigen. Nederland onderschrijft dit standpunt en de regering zal de Sociaal-Economische Raad om een advies vragen ter voorbereiding van de Nederlandse visie op Lissabon ná 2010.

2. Een Europees kader voor herstel.

De mededeling van de Europese Commissie van 26 november 2008 bevat een zeer breed scala aan maatregelen, zowel nationaal (uitgaven, belastingen) als Europees, waarvan een aantal maatregelen (zoals klimaat en energie) al eerder in andere kaders is voorgesteld. De financiering voor nationale maatregelen komt uit nationale budgetten (1,2% van BBP: ongeveer € 170 miljard) en verder uit Europese financiering (EU-begroting en Europese Investeringsbank: samen € 30 miljard = 0,3% van BBP).

De mededeling stelt een gecoördineerde aanpak voor, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke situatie van elke lidstaat. Oplossingen moeten gezocht worden binnen de kaders van het Stabiliteits- en Groei-pact (SGP) en de Lissabon-strategie. De doelstellingen van het herstelprogramma zijn:

- Het op korte termijn stimuleren van de vraag en het herstellen van het consumentenvertrouwen;
- Het verzachten van de sociale gevolgen van de economische crisis;
- Het mogelijk maken van een snelle herstart van de Europese economie zodra de economische groei weer aantrekt;
- Versnelde overgang naar een CO₂-arme economie.

Nederland steunt het principe van een gecoördineerde Europese aanpak van de gevolgen van de financiële crisis. De maatregelen die Nederland op 21 november jl. bekend maakte, passen goed in dit plan. Wanneer we kijken naar de maatregelen die we al hebben genomen, komen we als Nederland aardig in de buurt van het beroep dat de Commissie op de lidstaten doet. Nederland kiest tot nu toe in het eigen stimuleringspakket overigens bewust niet voor maatregelen primair gericht op vraagstimulering. Maatregelen die Nederland neemt moeten direct betrekking hebben op de financiële crisis. Het is belangrijk om ambitieus te zijn, maar tegelijkertijd ook om realistisch te zijn.

De budgettaire maatregelen dienen tijdelijk, tijdig, doelgericht en gecoördineerd te zijn, en een concrete bijdrage te leveren aan economische groei. Belangrijk positief punt is dat de Commissie het belang onderstreept van het vasthouden van structureel gezonde overheidsfinanciën. Dat betekent dat landen die door budgettaire stimuleringsmaatregelen over de grenswaarden van het SGP (3% BBP) heen gaan, dat alleen tijdelijk mogen doen onder strenge voorwaarden, en met harde afspraken om

a) te hervormen en b) snel de begroting weer binnen de grenzen te brengen, conform de geldende procedures van het SGP. Wat betreft Europese financiering dienen de bestaande Financiële Perspectieven te worden gehandhaafd, inclusief de plafonds per uitgavencategorie. Het Nederlandse uitgangspunt bij eventuele sectorale maatregelen, zoals de automobieliindustrie, is dat bij het uitwerken van deze maatregelen de regels van de interne markt en staatssteun gerespecteerd moeten worden en dat maatregelen primair gericht moeten zijn op het duurzaam versterken van sectoren, bijvoorbeeld door innovatie en meer duurzame productie te stimuleren

3. – *Pakket Financiële markten van de toekomst,*
– *Toezicht op financiële markten in de EU.*

De internationale financiële crisis heeft geleid tot een discussie over aanpassingen van de internationale financiële architectuur. De Europese Commissie zal in 2009 komen met twee pakketten met initiatieven ten aanzien van *financial markets for the future* en *supervision of EU financial markets*. Het kabinet verwelkomt de inspanningen van de Commissie op dit gebied en wacht de concrete voorstellen van de Commissie af. Europese agendering van deze onderwerpen sluit goed aan bij de internationale initiatieven die reeds zijn genomen en nu vertaling behoeven op Europees niveau.

Het kabinet heeft een actieve bijdrage geleverd aan deze discussie door een non-paper met ideeën voor een verbeterde internationale financiële architectuur breed te verspreiden. Tevens was Nederland aanwezig op de G-20 top in Washington. In de slotverklaring van deze top zijn veel elementen uit het Nederlandse non-paper te herkennen. Zo heeft de huidige crisis pijnlijk duidelijk gemaakt dat meer Europese samenwerking en coördinatie nodig zijn bij toezicht op grensoverschrijdende financiële instellingen. Uiteindelijk moet er een Europese toezichtstructuur komen. Hierbij dient een belangrijke rol te zijn weggelegd voor de nationale toezichthouders, maar daarnaast is een sterk centraal orgaan wenselijk.

De Europese discussie over een verbeterde internationale financiële architectuur is van groot belang voor de Nederlandse economie en de financiële sector in het bijzonder. Daarnaast zullen de voorstellen van belang zijn voor de investeringen van Nederlandse bedrijven wereldwijd.

4. *Mededeling over het EU-standpunt met het oog op de klimaatconferentie van de Verenigde Naties (COP-15, Kopenhagen).*

Deze extern gerichte strategie richting Kopenhagen in het *United Nations Framework Convention on Climate Change* (UNFCCC) heeft voor Nederland de hoogste prioriteit, en Nederland heeft hier dan ook actief aan bijgedragen. Nederland hecht grote waarde aan een éénduidige en stevige positie van de EU inzake de COP 15 in Kopenhagen. Daarnaast hecht Nederland aan de door de Commissie op te stellen strategie voor de financiering van klimaatbeleid, zoals aangekondigd in de Voorjaarsraad van 2008 («... a comprehensive strategy for scaling up financial and investment flows for both migration and adaptation in response to the Bali Action Plan ... for discussion at the spring 2009 European Council»).

5. *Mededeling over het Stockholm Programma*

Met het einde van het Haags Programma in het vooruitzicht, is het denkproces voor een nieuw JBZ-meerjarenbeleidskader in Brussel gestart. De voorbereidingen van het zogenoemde Stockholm Programma – het nieuwe JBZ-beleidsprogramma zal naar verwachting onder Zweeds voorzitterschap worden vastgesteld – zijn reeds in volle gang. De Europese

Commissie zal naar verwachting in mei van volgend jaar een mededeling doen inzake het Stockholm Programma. Direct bij het JBZ-beleidsterrein betrokken departementen worden actief betrokken bij de voorbereiding van de Nederlandse visie. Op deze manier wordt vanuit verschillende invalshoeken en over de volle breedte van het JBZ-terrein – veiligheid, migratie en civiel- en strafrecht – nagedacht over wat de Nederlandse inzet zou moeten zijn wat betreft het Stockholm Programma. Het kabinet beoogt op deze manier op gecoördineerde wijze de Nederlandse visie op de contouren van toekomstige JBZ-samenwerking voor de periode 2010–2014 voor te bereiden en systematisch en strategisch actief uit te dragen. Een deel ervan zal in Benelux-verband worden uitgedragen richting Europese Commissie en aankomende voorzitterschappen. De Nederlandse visie zal worden neergelegd in een Kabinetsstandpunt dat naar verwachting begin 2009 aan beide Kamers zal worden gezonden.

6. Groenboek hervorming Gemeenschappelijk Visserij Beleid.

Het Gemeenschappelijk Visserij Beleid (GVB) wordt eens in de tien jaar geëvalueerd en herzien. Het huidige GVB, dat in 2002 is hervormd, zal in 2012 wederom onderwerp zijn van Raadsbesluitvorming voor de periode na 2012. Het regime voor de territoriale wateren, de 12-mijlzone, is telkens met tien jaar verlengd en expireert in 2012. De Europese Commissie heeft zich recent beraden op de toekomst van het GVB en geconcludeerd dat een snellere en grondige hervorming nodig is. De Europese Commissie zal begin 2009 een Groenboek publiceren. Nederland is positief over de voortvarende aanpak van de Commissie en acht een tijdige voorbereiding van de besluitvorming over de hervorming van het GVB noodzakelijk. De Nederlandse inzet is gericht op een GVB dat een duurzaam beheer waarborgt. Het beleid moet bijdragen aan een visserijsector die maatschappelijk verantwoord produceert en marktgericht werkt

7. Verordening inzake de oprichting van een Europees Asiel Ondersteuningsbureau

Het algemene doel op het gebied van asiel is om de tweede fase van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel voor eind 2010 tot stand te brengen, zoals verwoord tijdens de Europese Raad in Tampere en in het Haags Programma. Het kabinet acht het van belang dat verdere stappen worden ondernomen om een werkelijk gemeenschappelijk Europees asielstelsel tot stand te brengen. De Commissie zal in het voorjaar een mededeling uitbrengen over de totstandkoming van een Europees ondersteuningsbureau (European Support Office, ESO). Nederland stelt dat het verder uitbouwen van het ESO tot een ondersteuningsbureau dat praktische samenwerking bevordert, en lidstaten ondersteunt bij de implementatie van het asiel-acquis, kan bijdragen aan het tot stand laten komen van één uniforme asielprocedure en één uniforme asielstatus, die dient te gelden voor alle vormen van bescherming.

8. a) Pakket georganiseerde misdaad

De Commissie zal met een pakket komen dat er op gericht is de slachtoffers van georganiseerde misdaad te helpen, zowel door de daders te vervolgen als het beschermen van de zwakste slachtoffers, met een bijzondere aandacht voor kinderen.

Het kabinet steunt het voorstel van de Commissie om de beschermingsomvang van het kaderbesluit ter bestrijding van seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie uit te breiden naar het niveau van het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bestrijding van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik. In het bijzonder dient daarbij aandacht te zijn voor de bescherming van kinderen tegen nieuwe vormen

van misbruik die zich in de digitale wereld (internet) voordoen. Het kabinet steunt verder het voorstel van de Commissie om met alle lidstaten gezamenlijk een goede strafrechtelijk gegronde aanpak te ontwikkelen om zogenoemde cyberaanvallen tegen specifieke lidstaten, bijvoorbeeld met behulp van «botnets», te voorkomen en te bestrijden. Ook wordt verwelkomd het voorstel van de Commissie om de beschermingsomvang van het kaderbesluit inzake de bestrijding van mensenhandel uit te breiden naar tenminste het niveau van het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bestrijding van mensenhandel. Tenslotte kan steun worden gegeven aan het voornemen van de Commissie om het kaderbesluit uit 2001 te herzien zodat een versterking van de wijze van bijstandsverlening aan slachtoffers van misdaad wordt bereikt en aan het doel om door amendering van de richtlijn over schadevergoeding van slachtoffers en misdaad de rechtszekerheid en flexibiliteit te vergroten en meer aan de verwachtingen van burgers te voldoen.

8.b) Pakket Terrorismebestrijding

De Commissie is van plan om medio 2009 te komen met een beleidspakket op Chemisch, Biologisch en Radiologisch/Nucleair (CBRN) terrein. Het is een vervolg op onder andere het Groenboek Bioparaatheid waarover in november 2007 werd geïnformeerd door middel van een Kabinetreactie. Sinds november 2007 heeft de Commissie vele werkgroepen georganiseerd op CBRN gebied. De uitkomsten van de werkgroepen – waarin Nederland actief participeert en een voortrekkersrol vervult, zullen de basis vormen van het beleidspakket dat de Commissie midden volgend jaar zal presenteren. Een van de concrete maatregelen van de Commissie is de voorgenomen realisatie van een Europese incidentendatabase explosieven, onder te brengen bij Europol.

9. Mededeling over de handhaving van het consumentenacquis.

De Commissie streeft ernaar het vertrouwen van de consument in de interne markt te vergroten. Een belangrijk onderdeel van dat streven is vergroting van de effectiviteit van het handhavingsinstrumentarium. De Commissie zal een mededeling uitbrengen waarin manieren zijn opgenomen om de effectieve grensoverschrijdende handhaving te vergroten. De mededeling zal ingaan op de huidige situatie van handhaving van het regelgevend instrumentarium in Europa. De mededeling is niet gericht op nieuwe wet- en regelgeving.

In 2004 werd Verordening nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de samenwerking tussen nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming aanvaard. In 2007 is bovendien het Europese handhavingnetwerk *consumer protection cooperation network* opgericht. In Nederland heeft bovengenoemde verordening geleid tot oprichting van de Consumentenautoriteit. De Consumentenautoriteit is, samen met de Autoriteit Financiële Markten (AFM), in Nederland belast met het toezicht en de handhaving van het Europese consumentenrecht en maakt deel uit van het Europese handhavingnetwerk. Om dit Europese netwerk goed te laten functioneren is het volgens de Commissie belangrijk dat toezichthouders voldoende middelen tot hun beschikking hebben en dat er politiek draagvlak is. Om ervoor te zorgen dat de consument vertrouwen heeft in de interne markt en bereid is grensoverschrijdende aankopen te doen is coördinatie en steun vanuit de Commissie belangrijk.

Nederland steunt de Commissie in haar doel om een sterk handhavingmechanisme van wet- en regelgeving te hebben binnen Europa. Toezicht en handhaving van het regelgevend kader binnen Europa zal de consument immers het vertrouwen geven dat overtreding van de wet- en regelgeving door ondernemers aangepakt wordt.

Wel is Nederland van mening dat volledige uniformiteit van handhaving binnen Europa niet haalbaar is. Handhaving van weten regelgeving is immers voor een groot deel afhankelijk van de nationale vormgeving van het rechtsstelsel. Voldoende middelen en politiek draagvlak zijn daarbij belangrijke pijlers om de effectiviteit van de handhaving te vergroten. In Nederland is dit draagvlak gewaarborgd door de stevige positie die de Consumentenautoriteit en de AFM als toezichthouders innemen en de grote steun die zij zowel maatschappelijk als politiek krijgen voor de uitvoering van hun taken.

10. Voorstel voor een richtlijn betreffende de kwaliteit en de veiligheid van orgaandonatie en orgaantransplantatie; Actieplan voor nauwere samenwerking tussen de lidstaten op het gebied van orgaandonatie en orgaantransplantatie.

Het kabinet ondersteunt het actieplan van de Commissie dat moet leiden tot een hechtere samenwerking tussen lidstaten op de volgende terreinen: het uitwisselen van *best practices*, de coördinatie van trainingen voor professionals, het ondersteunen van fundamentele onderzoeksprogramma's naar nieuwe alternatieven voor orgaandonatie en samenwerking bij het matchen van organen ten behoeve van transplantatie bij hoogurgente patiënten.

Het kabinet heeft nog wel twijfels over de toegevoegde waarde van een richtlijnvoorstel voor de kwaliteit en veiligheid van orgaandonatie. Veel van de zaken die daarin mogelijk worden voorgesteld zijn namelijk dankzij activiteiten van de Raad van Europa al gewaarborgd en het kabinet ziet geen meerwaarde in verdere coördinatie of harmonisatie door de Europese Unie. Een richtlijn voor kwaliteit en veiligheid die ziet op de transplantatie van solide organen zou het risico in zich dragen, dat er extra onnodige regels en barrières worden opgeworpen voor professionals in de zorg die met orgaandonatie en -transplantatie te maken hebben. Ook kunnen communautaire kwaliteits- en veiligheidseisen nationale praktijken in de weg staan zoals non-heartbeating orgaandonatie en het gebruik van marginale organen. Bij non-heartbeating orgaandonatie betreft het organen afkomstig van een niet beademde donor. Het gaat dan om een donor waarbij niet de procedure voor vaststelling van de hersendood wordt doorlopen, maar de hartdood wordt vastgesteld. Onder marginale organen worden organen verstaan, die afkomstig zijn van oudere donoren of donoren met bepaalde ziektes.

Met name donatie bij leven is een nationaal gezien gevoelig onderwerp in Nederland en andere lidstaten, waardoor het niet geschikt is voor Europese interventies.

11. Begrotingsherziening.

In de conclusies van de Europese Raad van december 2005¹ is de Commissie uitgenodigd te komen met een review van de begroting waarbij alle aspecten van de EU uitgaven, inclusief het landbouwbeleid en de financiering van de EU-begroting aan de orde komen. De Commissie is uitgenodigd hierover in 2008/2009 te rapporteren. De consultatiefase van de Commissie is inmiddels afgesloten. De Commissie werkt aan een witboek, dat in het late voorjaar dan wel het vroege najaar van 2009 zal worden gepubliceerd. Aan de hand van dit witboek kan de Raad vervolgens het debat voeren over de toekomst van de EU begroting en conclusies aannemen.

Het kabinet heeft in een brief aan uw Kamer van 14 april 2008 de Nederlandse prioriteiten voor een moderne EU begroting vastgelegd. Hierover is op 20 mei jl. overlegd met uw Kamer. Het kabinet is van mening dat de

---

¹ Raadsconclusies 15 915/05

begrotingsherziening van groot belang is en de begroting meer in lijn kan brengen met de wensen van deze nieuwe tijd. Voor de uitgaven impliceert dit een nieuwe prioriteitstelling met als uitgangspunt dat oud en achterhaald beleid moet wijken voor de nieuwe prioriteiten:

- Meer focus op versterking van de Europese concurrentiekracht (zoals onderzoek en ontwikkeling), op energie- en klimaatbeleid, op intensivering van Europese samenwerking op het gebied van Justitie en Binnenlandse Zaken en op een actievere rol van de EU op het wereldtoneel. Dit betekent veelal een groter aandeel voor deze beleidsprioriteiten in de begroting.
- Cohesiefondsen richten op de minst welvarende regio's in de minst welvarende landen, aangevuld met een programma voor grensoverschrijdende samenwerking.
- Het afbouwen van handelsverstoring markt- en prijsbeleid binnen het landbouwbeleid, inkomenssteun concentreren op boeren die actief zijn in benadeelde gebieden waar landbouw maatschappelijk gewenst is en boeren en andere plattelandsondernemers belonen voor specifieke diensten en prestaties.

Voorts heeft het kabinet in genoemde brief een drietal centrale uitgangspunten benoemd waaraan de toekomstige begroting moet voldoen:

1. EU-uitgaven dienen een economische toegevoegde waarde te hebben ten opzichte van private initiatieven van burgers en bedrijven en ten opzichte van nationaal beleid.
2. Daarnaast moet er sprake zijn van solidariteit tussen welvarende en minder welvarende lidstaten.
3. De totale uitgaven van de Europese Unie blijven constant als percentage van het Europees Bruto Nationaal Inkomen.

Ook is de begrotingsevaluatie een goede aanleiding om noodzakelijke voortgang te boeken met betrekking tot de effectiviteit en efficiëntie van uitgaven en verantwoording.

12. Betere regelgeving.

Het kabinet hecht grote waarde aan het prioritaire belang dat door de Commissie wordt toegekend aan betere regelgeving, als integraal onderdeel van het communautaire beleid. Mede door de huidige economische situatie in Europa wordt het belang van betere regelgeving eens te meer benadrukt. In Nederland is en blijft minder en betere regelgeving ook een prioriteit.

Begin 2009 zal de Commissie een derde strategische evaluatie presenteren over de drie kernelementen van het Europese betere regelgevingprogramma; administratieve lastenreductie, vereenvoudiging en *impact assessments*. Naast een evaluatie van deze onderdelen van het betere regelgevingprogramma, hecht Nederland er grote waarde aan dat er ook concrete reductievoorstellen in de strategische evaluatie worden opgenomen, die voortvloeien uit de Europese nulmeting van administratieve lasten.

Hoewel de ambities vanuit de Commissie goed zijn, komt het er nu op aan om deze te herbevestigen en daadkrachtig op te treden. Het kabinet hecht er sterk aan dat de Commissie zo snel mogelijk specifieke reductievoorstellen presenteert én implementeert om de 25% reductie van de administratieve lasten voor het bedrijfsleven in 2012 te kunnen behalen. Om dit doel te bereiken zijn voortdurende druk en aanlevering van moge-

lijke reductievoorstellen van Nederland en andere lidstaten noodzakelijk, evenals de inzet van de high level group onder leiding van de heer Stoiber.

Voor Nederland zouden de reductievoorstellen met name voorstellen moeten zijn op de terreinen van BTW, jaarrekeningen, arbeidsomstandigheden, aanbesteden, voedselveiligheid, statistieken (Intrastat), financiële diensten, milieu en landbouw. De Commissie heeft niet gekozen voor het invoeren van een nettoreductie taakstelling. Aangezien dit momenteel nog niet mogelijk is, is het voor Nederland in ieder geval van belang om het actieprogramma van administratieve lasten voor bedrijven te koppelen aan een gedegen monitoringsysteem van het gerealiseerde jaarlijkse nettoreductiepercentage per prioritair gebied om te bezien of voorstellen daadwerkelijk leiden tot reducties.

Het kabinet is van mening dat de Commissie moet worden gestimuleerd waar nodig om aan te geven wat sommige EU-vereenvoudigingsvoorstellen concreet inhouden (merkbare versus cosmetische simplificatie). De beschrijvingen zijn nu vaak te abstract, waardoor het moeilijk is ze inhoudelijk te beoordelen, de voortgang te monitoren en overtuigend richting bedrijven te communiceren.

Nederland is van mening dat *impact assessments* een meer operationeel instrument kunnen worden voor de Europese politieke besluitvorming door ze te voorzien van een beknopte oplegnotitie met de belangrijkste uitkomsten, zoals de verwachte kosten en baten van de verschillende opties en bijbehorende netto-effecten. Tevens streeft het kabinet naar meer aandacht voor kleine bedrijven in de *impact assessments* evenals aandacht voor de lasten voor burgers en professionals. Nederland spreekt de hoop uit dat dit door middel van de herziene richtsnoeren van de Commissie meer zal gebeuren in de praktijk.

Lijst B. Initiatieven die om uiteenlopende redenen speciale aandacht eisen.

13. Mededeling over wederzijdse erkenning in strafzaken en civiele zaken.

Verwacht wordt dat de Europese Commissie een dekkende mededeling zal gaan doen over wederzijdse erkenning in strafzaken. Het kabinet ondersteunt de lijn dat wederzijdse erkenning wordt doorgezet op het terrein van de strafrechtelijke samenwerking, onder andere dat de gehele bewijsverzekrijging onder dat regime zal plaatsvinden. Voorts acht het kabinet het van belang dat daarbij voldoende aandacht is voor vertrouwenversterkende maatregelen die noodzakelijk worden geacht om vervolgstappen te zetten op dit gebied.

14. Wetgevende instrumenten in strafrechtelijke procedures.

De Commissie zal met een nieuw voorstel komen voor een kaderbesluit procedurele rechten als vervolg op het eerdere initiatief van de lidstaten, waarover tot nog toe geen overeenstemming kon worden bereikt in de Raad. Het kaderbesluit zal mogelijk betrekking hebben op een aantal minimumrechten voor de verdachte, zoals het recht op rechtsbijstand, het recht op door de overheid gefinancierde rechtsbijstand, het recht op kosteloze vertolking en vertaling, specifieke rechten voor kwetsbare verdachten die bijzondere aandacht behoeven, het recht van de verdachte op informatieverschaffing aan derden omtrent diens vrijheidsbeneming. Deze rechten zijn grotendeels ook in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) verankerd. Een zekere (minimum)harmonisatie van het strafprocesrecht kan het wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten

versterken, dat nodig is voor een effectieve samenwerking. Nederland kan dit nieuwe initiatief van de Commissie voor een kaderbesluit betreffende procedurele rechten voor de verdachte ondersteunen.

15. Mededeling inzake het beleid met betrekking tot de kwaliteit van landbouwproducten.

Nederland vindt het belangrijk dat de productie van voedsel verder verduurzaamt en gezonder wordt. Daartoe moet worden ingezet op het stimuleren van een duurzamer en gezonder voedselaanbod – dat geproduceerd is met respect voor mens, dier en milieu – en op verduurzaming van de consumptie. De Europese Commissie vraagt met haar mededeling aandacht voor (het waarborgen van) kwaliteit van landbouwproducten. De verwachtingen van de consument over de kwaliteit van ons voedsel krijgen daarmee een centrale plaats, hetgeen goed aansluit bij de nota van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over voedselkwaliteit, die begin 2009 zal worden afgerond. Door te focussen op (waarborging van) kwaliteit, kiest de Europese Commissie ons inziens in principe tevens de goede strategie voor een versterkte positionering van kwaliteitslandbouw in de toenemende mondiale concurrentiestrijd.

Duurzamere en gezondere voedselproductie en -consumptie vragen om een integrale aanpak in de productie- en afzetketens, waarbij producenten, verwerkers, handelaren/verkopers en overheid de handen ineen slaan, ook om de consument te stimuleren dergelijke producten werkelijk te gaan kopen. Mogelijk en hopelijk helpt inzet op EU-niveau om de Europese voedselkwaliteit te verbeteren en daarmee een bijdrage te leveren aan het mondiale duurzaamheids- en gezondheidsvraagstuk. Nederland wil onder andere samen met de Europese Commissie verkennen hoe het beste kan worden ingespeeld op de informatiebehoefte van consumenten en hoe beter kan worden ingezet op duurzamere en gezondere productie.

16. Voorstel voor een wetgevingsinstrument ter ondersteuning van de ontwikkeling van het gemeenschappelijk milieu informatiesysteem (SEIS).

Nederland pleit al langer voor modernisering van de Europese rapportageverplichtingen en onderschrijft derhalve de gedachte van een evolutie van systemen voor collectie, opslag en verwerking van milieugegevens in de verschillende lidstaten van de EU, zodat deze «interoperabel» worden. Daarbij is Nederland voorstander van een gefaseerde aanpak, en voor het in kaart brengen van de kosten, inspanningen en (on)mogelijkheden. Een portaal voor alle lidstaten behoort wat Nederland betreft tot de mogelijkheden.

Een eerstvolgende activiteit omtrent SEIS is de door Tsjechië voorgenomen agendering van SEIS in de Milieuraad van juni 2009.

17. Europese gezondheidsstrategie.

In 2009 zal de Europese gezondheidsstrategie nader worden uitgewerkt. De Commissie benoemt in haar werkprogramma 2009 een aantal prioritaire onderwerpen die deel uitmaken van deze strategie. Hierbij kan worden gewezen op de mededeling «*Solidarity in Health: Reducing Health inequalities in the EU*» en de mededeling «*Social protection in health and reform of the Financing of Health Systems in developing countries*». Hiernaast wordt de nadruk gelegd op specifieke programma's voor kanker, Alzheimer en HIV-AIDS. Het kabinet zal bezien in welke mate deze onderwerpen ook voor Nederland prioritair zijn en hoe het nationale beleid op deze thema's zich verhoudt tot de te ontplooiën Europese initiatieven.

18. Herzieningrichtlijn voor Nationale Emissie Plafonds.

Herziening van de *National Emission Ceilings (NEC)* richtlijn staat niet in het werkprogramma van de Commissie, maar is wel gereed, omdat ze al in 2008 gepresenteerd zou worden. Het ligt in de rede dat de Commissie de herziening van de NEC richtlijn zal presenteren na het bereiken van een akkoord op het klimaat-energiepakket. Een aantal lidstaten en ook het Europees Parlement heeft hierop aangedrongen. Aangezien bijna alle lidstaten derogatie moeten aanvragen van de richtlijn luchtkwaliteit, omdat ze niet aan de EU-normen kunnen voldoen, wordt Europa breed bronbeleid – gericht op het terugdringen van luchtverontreinigende emissies – nu algemeen als zeer nodig beschouwd. Het NEC-emissiebeleid is als bronbeleid van grote betekenis voor het halen van de EU-luchtkwaliteitsdoelstellingen.

De huidige richtlijn stelt plafonds aan de emissie van zwaveldioxiden (SO₂), stikstofdioxiden (NO_x), ammoniak (NH₃) en vluchtige organische stoffen anders dan methaan (NMVOS), die vanaf 2010 niet meer overschreden mogen worden. Emissie van deze stoffen draagt bij aan luchtverontreiniging via de vorming van secundair fijn stof, ozon (smog) en is medeverantwoordelijk voor verzuring en vermisting van de natuur. De herziening van de richtlijn zal gericht zijn op het formuleren van emissieplafonds voor 2020, waarbij naar alle waarschijnlijkheid ook een plafond voor PM_{2,5} zal worden gesteld.

19. Sociale Beleidsagenda.

Iedere vijf jaar formuleert de Europese Commissie een nieuwe Europees sociale beleidsagenda. De huidige Commissie heeft bij haar aantreden een agenda opgesteld die de periode 2006–2010 bestrijkt. In juli 2008 is door de Commissie een vernieuwde agenda ingediend die loopt tot het eind van het mandaat in 2009. In het werkprogramma wordt aangegeven dat de Commissie in 2009 verder werkt om de herziene sociale agenda gericht op kansen, toegang en solidariteit uit te voeren. Er wordt een aantal initiatieven genoemd die onder deze agenda vallen, waaronder de richtlijn gelijke behandeling buiten de arbeid, de Europese ondernemingsraad en de voorstellen over het combineren van arbeid en zorg. De discussie over deze onderwerpen is gestart in 2008 en zal in 2009 worden voortgezet. Het kabinet heeft de Kamer over deze initiatieven geïnformeerd in het kader van de lopende discussies.

Relevant is verder dat de Commissie die in 2009 aantreedt naar verwachting een nieuwe sociale agenda voor de periode 2010–2015 zal opstellen. Tegen die achtergrond heeft het kabinet het oordeel van de Sociaal-Economische Raad gevraagd over de aspecten, elementen en onderwerpen die bij een standpuntbepaling over de sociale beleidsagenda door Nederland overwogen zouden moeten worden.

20. Voorstel voor een verordening over spoorwegcorridors voor goederenvervoer.

De Europese Commissie komt eind 2008 met een voorstel voor een verordening over *freight oriented networks*. De Commissie is tot de conclusie gekomen dat grensoverschrijdende samenwerking tussen lidstaten en infrastructuurbeheerders gericht op spoorcorridors noodzakelijk is om de competitiviteit van het spoorgoederenvervoer te verbeteren. Nederland heeft op het gebied van spoorcorridors reeds de nodige ervaring opgedaan in het kader van de corridor Rotterdam-Genua en Rotterdam-Lyon. Per corridor zullen dan verbeteringen gerealiseerd moeten worden op het gebied van voldoende capaciteit op de corridors (inclusief terminals), capaciteitstoewijzing, wederzijdse acceptatie van keuringen van materieel,

samenwerking toezichthouders en het invoeren van interoperabele systemen op de corridors waaronder ERTMS dat reeds op de Betuweroute is ingevoerd. Vermoedelijk zal het voorstel van de Commissie zich richten op de beheersstructuur van de corridors en het Europese raamwerk erbij. Voor Nederland is het voorstel van belang omdat het een extra impuls geeft aan het ontwikkelen van spoorcorridors, vaak in het verlengde van de Betuweroute ten behoeve van de *mainports* Rotterdam en Amsterdam.

21. Voorstel om de wetgeving inzake het «eerste spoorpakket» te herschikken.

Het eerste spoorpakket, vastgesteld in 2001, opent de markt voor het spoorvervoer en stelt nadere regels op het gebied van de marktordening, zoals de scheiding van infrastructuur en exploitatie, het heffen van een gebruiksvergoeding voor het spoor en het waarborgen van een non-discriminatoire toegang en capaciteitsverdeling. De Commissie wil dit pakket in 2008 vereenvoudigen door het samen te voegen tot één regelgevingsinstrument. In combinatie met deze vereenvoudiging komt de Commissie naar verwachting met additionele regelgeving, die voortvloeit uit de evaluatie van het eerste spoorpakket, de mededeling van de Commissie over de ontwikkeling van een Europees netwerk van meer goederengeoriënteerde spoorcorridors en de eind 2008 of begin 2009 te verwachten mededeling van de Commissie over meerjarige contracten voor het beheer van de infrastructuur.

Het kabinet staat positief ten opzichte van de aangekondigde vereenvoudiging van de regelgeving van het eerste spoorpakket. Gezien het belang van goede achterlandverbindingen voor de Nederlandse *mainports* en industriegebieden en het relatief schone karakter van het spoorvervoer ondersteunt Nederland in beginsel voorstellen die bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit en betrouwbaarheid van het internationale spoorvervoer. Het kabinet zet hierbij in op het wegnemen van marktverstoringen en het creëren van gelijke Europese mededingingsvoorwaarden voor spoorvervoerders. Het kabinet hecht in dit verband ook aan een goede implementatie door alle lidstaten van het reeds bestaande spoorpakket. Voor Nederland geldt daarnaast het belang dat eventuele verdergaande voorstellen van de Commissie voor het eerste spoorpakket compatibel zijn met het kabinetsstandpunt 2009 over de evaluatie van de spoorwegwet 2005.

22. Groenboek trans-Europese Vervoersnetwerken (TEN-T).

Begin 2009 zal de Europese Commissie haar Groenboek inzake de toekomst van de trans-Europese Vervoersnetwerken (TEN-T) uitbrengen. Hierin zal zij met name de ideeën over de herziening van de TEN Richtsnoeren naar voren brengen. Aan dit Groenboek zal vervolgens een consultatie gewijd worden waarna de Commissie in 2010 met wetgevingsvoorstellen zal komen. Voor Nederland is dit een belangrijk traject omdat de uitkomst zal bepalen in hoeverre Nederlandse projecten in de toekomst nog voor een communautaire bijdrage in aanmerking zullen komen en in hoeverre voor Nederland belangrijke knelpunten in de achterlandverbindingen met behulp van Europese middelen opgelost gaan worden.

23. Voorstel voor een richtlijn Geneesmiddelen (pakket).

De laatste jaren wordt steeds meer belang gehecht aan patiëntveiligheid. Medicatieveiligheid is een belangrijk onderdeel hiervan. Het pakket van maatregelen kan een bijdrage leveren aan deze medicatieveiligheid en daarnaast ook de ontwikkeling van nieuwe innovatieve geneesmiddelen bevorderen.

Het kabinet ondersteunt de Commissie om in de mededeling tot een tussentijdse evaluatie te komen van EU-regels voor toelating van geneesmiddelen op de markt.

Wat betreft informatie voor de patiënt is het van belang dat patiënten tijdig en goed geïnformeerd zijn over geneesmiddelen die ze toegediend krijgen. Het kabinet ziet daarbij een grote rol voor het internet. Het gebruik en misbruik van internet neemt overigens een enorme vlucht, waardoor er steeds meer (namaak)geneesmiddelen, voorzien van onjuiste informatie, via deze route hun weg naar de patiënt vinden. Daarnaast spreekt het kabinet zijn bezorgdheid uit over de toename van reclame voor medicijnen. De zogeheten «*direct-to-consumer-advertisement*» voor receptplichtige geneesmiddelen dient verboden te blijven. In dat licht moet goed het onderscheid worden vastgelegd tussen informatie óver en reclame voor geneesmiddelen.

Het kabinet ziet dat er in toenemende mate vervalste geneesmiddelen op de markt komen. In Europa zijn in 2006 2,7 miljoen vervalste geneesmiddelen in beslag genomen. Vervalste geneesmiddelen kunnen ernstige lichamelijke en geestelijke gevolgen voor de publieke gezondheid hebben. Vervalste geneesmiddelen kunnen vervuild zijn, niet werken of juist een overactieve werking hebben. Ze kunnen resistentie (bv. bij antibiotica) en al dan niet ernstige bijwerkingen veroorzaken. Ook dit onderwerp is onderdeel van het geneesmiddelenpakket. Centraal zal staan de vraag hoe de handel in vervalste geneesmiddelen effectief bestreden kan worden en parallelhandel kan blijven bestaan. Bijzondere aandacht verdienen in dit kader bestelling van dergelijke geneesmiddelen via internet.

Pas als geneesmiddelen daadwerkelijk op de markt zijn gekomen worden ze op grote schaal aan grotere groepen patiënten toegediend en zullen voorheen nog onbekende bijwerkingen aan het licht kunnen komen. farmaco-vigilantie is het proces dat erop is gericht om deze bijwerkingen tijdig te detecteren. Het goed EU-breed functioneren van dit proces is van groot belang voor de volksgezondheid.

De komende jaren zullen deze onderwerpen veelvuldig op politieke agenda's staan, zowel nationaal, EU-breed als mondiaal. En door het EU-karakter van de regelgeving voor geneesmiddelen lenen deze onderwerpen zich uitstekend voor evaluatie of actie in EU-verband.

24. EU-Actieplan dierenwelzijn.

Voor het kabinet is het verbeteren van dierenwelzijn een prioriteit. Het coalitie-akkoord spreekt van «een aanscherping van de wettelijke eisen op Europees niveau». Om deze inzet van het kabinet mogelijk te maken, is het zaak dat er binnen de Commissie voldoende prioriteit wordt gegeven aan wetgevingsinitiatieven voor het verbeteren van dierenwelzijn.

De Europese agenda voor dierenwelzijn voor de komende jaren is grotendeels vastgelegd in het EU-actieplan voor dierenwelzijn. In dit actieplan geeft de Commissie een overzicht van de doelstellingen en actiegebieden die zij heeft gepland voor de jaren 2006–2010. De doelstelling van het actieplan is een duidelijke koers voor het welzijnsbeleid met hoge welzijnsnormen en een integrale inbedding in bestaande Europese beleidsvelden. Ter uitvoering van het communautair actieplan inzake de bescherming en het welzijn van dieren 2006–2010 is het van belang dat de Commissie ook in 2009 voldoende initiatieven neemt ter verbetering van dierenwelzijn. Te denken valt o.a. aan verbeterde waarborgen voor de bescherming van dieren tijdens het transport en het doden, maar ook etikettering voor dierenwelzijn. Momenteel ligt de Commissie niet op

schema bij het uitvoeren van deze acties. Het kabinet vreest dat het niet voldoende toekennen van prioriteit aan het thema dierenwelzijn kan leiden tot een nog minder voortvarende uitvoering van het EU-actieplan. Hiermee loopt Nederland een politiek risico.

25. Voorstel tot wijziging van de richtlijn betreffende het in rekening brengen van het gebruik van bepaalde infrastructuurvoorzieningen aan zware vrachtvoertuigen (richtlijn Eurovignet).

In juli 2008 heeft de Commissie een voorstel uitgebracht betreffende een wijziging van de richtlijn Eurovignet. Het voorstel heeft tot doel het mogelijk te maken om in de tolgelden die worden geheven op zware vrachtwagens een bepaald bedrag op te nemen dat betrekking heeft op de door het vervoer veroorzaakte externe kosten van luchtverontreiniging, lawaaihinder en congestie. Om deze externe kosten zo goed mogelijk te weerspiegelen, wordt voorgesteld de hoogte van het tolgeld te variëren naar afgelegde afstand, de plaats en het tijdstip dat de wegen worden gebruikt. Dergelijke heffingen zullen, volgens de Commissie, vervoersondernemingen ertoe aansporen schonere voertuigen te gebruiken, routes te kiezen waarop minder congestie is, de belading van vrachtwagens te optimaliseren en uiteindelijk efficiënter gebruik te maken van de infrastructuur.

Het kabinet onderschrijft het principe van de «vervuiler en/of gebruiker betaalt» en verwelkomt derhalve dat met dit voorstel de mogelijkheid wordt gecreëerd om externe kosten te internaliseren, aangezien dat op grond van de huidige richtlijn juist niet mogelijk is. Het kabinet heeft thans nog geen concrete plannen om de externe kosten te gaan internaliseren voor het wegvervoer.